

Educació com a bàlsam per a la crisi

FABIÁN ESTAPÉ / Economista i exrector de la UB

AVUI, 21 d'octubre del 2009

Durant dècades, que esperem que no acabin mai, València s'ha erigit en una terra de flors, de somriures i dels fruits d'excel·lent qualitat que fan del camp llevatí un verger sense parió. Però encara hi ha qui, com jo, recorda -no sense un cert espant- que, en temps afortunadament ja superats, a través de les ones de Ràdio Nacional ens arribaven aquelles emissions en què amb veu ronca i circumspecta, el locutor de moda, ens relatava "la sort del mercat de cítrics de llevat", assenyalant que "s'havia venut com si res la totalitat de la collita de les diverses varietats de taronges, a excepció d'una mena que esperava la clientela a les prestatgeries: el rebuig, paraula de la qual només els autòctons i "els seus veïns" més pròxims, coneixíem el seu significat... Doncs bé, on volem anar a parar amb això? Encara que no ho sembli en aparença, pretenem parlar d'economia, però no del sector dels cítrics, sinó que, amb aquesta melangiosa introducció, l'objectiu és posar l'accent en una de les necessitats més urgents que implica qualsevol procés de desenvolupament i, per descomptat, la superació d'una situació crítica com l'actual: la formació (i dins s'inclou, per descomptat, dissipar la ignorància de les llengües -fins i tot les pàtries- sense arribar a l'extrem d'impartir les classes d'educació per a la ciutadania en anglès, com pretenia el Sr. Camps).

Els nascuts sota el paraigua de l'Estat espanyol, encara que ens puguem entendre en la mateixa llengua, admitem un país plurilingüe i, com a conseqüència, entenem que aquesta peculiaritat ha de fomentar-se. Els

nacionalismes més arrelats han considerat les seves llengües, definitòries de la identitat dels seus pobles, però sense adonar-se que fomentant la seva difusió i ús exclusivament intern han quedat d'esquena a la resta de la població. S'ha considerat que l'idioma és un "atribut sagrat, reflex de la raça i fonament de la regió", sense fer un balanç sobre quines són les concommitàncies, tant en el pla ideològic com en el material (econòmic, social...).

En aquests moments considerem que, més que mai, és necessari un enfocament integrador que prevegi mesures en l'eix de l'economia, el de l'atur i el de l'educació -en el més ampli sentit de la paraula- com la clau per superar la crisi. Encara recordo molt vivament quan l'any 1959, immersos en una caòtica situació, els tres comissionats per "estabilitzar" l'economia nacional, Joan Sardà, Enrique Fuentes Quintana i jo mateix, reconeixíem que, entre altres factors, la incultura ens havia aïllat de la resta del món i deixat al marge de la modernitat...

En aquest any 2009, quan ja s'ha complert el quadragèsim aniversari del Pla d'Estabilització, el que sembla més que necessari, peremptori, és reestructurar de manera profunda el mercat laboral perquè la recessió present i les futures no impliquin descendir a nivells d'atur calamitosos, reformar la fiscalitat perquè es fomenti l'estalvi i el treball enfront del consum i el crèdit, assolir un marc estable de finançament territorial... i, a més, però no amb menys urgència, reconstruir el sistema educatiu per pal·liar l'alarmant nivell de fracàs escolar, ampliar el patrimoni cultural dels estudiants (entre ells el coneixement de diverses llengües, nacionals i estrangeres, per descomptat) i estendre l'excel·lència en l'educació superior a la totalitat de les universitats nacionals.

Avui que afortunadament tenim un ministre d'Educació qualificat, com l'exrector de l'Autònoma de Madrid Ángel Gabilondo, volem des d'aquí llançar una consigna a tots els escèptics: "Deixem desenvolupar les seves idees al Sr. Gabilondo, que sabem que en té".